

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.О.ДЕКАНА ФСП

Яна ЦИМБАЛЕНКО

(ініціали, прізвище)

« 28 » вересня 2020 р.

ІСТОРИОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

назва навчальної дисципліни)

(шифр за ОНП (2020) В 1)

ПРОГРАМА навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень
(назва освітньо ступеня)

спеціальністю 032 Історія та археологія
(шифр і назва)

Освітня програма Історія
(назва)

Ухвалено методичною комісією
факультету соціології та права
(назва факультету, інституту)

Протокол № 1 від 28 вересня 2020р.

Голова методичної комісії
Костянтин ПОПОВ
(ініціали, прізвище)

« 28 » вересня 2020 р.

Київ - 2020

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

проф. каф. історії, проф., д.і.н. ; Хитровська Юлія Валентинівна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

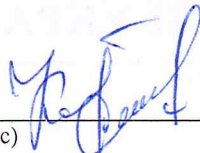
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри Історії
(повна назва кафедри)

Протокол від “ 10 ” вересня 2020 року № 2

Завідувач кафедри історії
(голова НМКУ 032 «Історія та археологія», гарант ОНП доктора філософії «Історія»)

(підпис) (Світлана КОСТИЛЄВА)
(ініціали, прізвище)

“ 10 ” вересня 2020 року

Програму ухвалено на засіданні НМКУ 032 «Історія та археологія»
(протокол №2 від 10.09.2020р.)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни **Історіографія історії України**
складена відповідно до освітньої програми (ОНП-2020) «*Історія*»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

(рівень вищої освіти)

спеціальності **032 Історія та археологія**
(код і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна належить до циклу вибіркових дисциплін, спрямованих на формування спеціальних компетентностей дослідника.

Статус навчальної дисципліни **вибіркова**

Обсяг навчальної дисципліни **3 (90 год.)** кредитів ЄКТС.

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна дисципліна (кредитний модуль) викладається в 3-му семестрі 2-го курсу навчання з освітньо-наукової програми «*Історія*» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня «*доктор філософії*».

В структурно-логічній схемі програми підготовки фахівця:

навчальну дисципліну (кредитний модуль) **забезпечують** наступні дисципліни та кредитні модулі: дисципліна має міждисциплінарні зв'язки для оволодіння загальнонауковими компетентностями із такою дисципліною, як «Філософські засади наукової діяльності», а також із деякими дисциплінами, необхідними для здобуття глибинних знань зі спеціальності («Архівознавство України» (за НП набору 2020 року) та «Історичне джерелознавство»).

навчальна дисципліна (кредитний модуль) **забезпечує** формування наукового світогляду аспірантів з освітньої програми «*Історія*» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, та є основою для підготовки історіографічного огляду й аналізу джерельної бази у дисертаційній роботі.

Хоча дисципліна є вибірковою, проте вона є однією з базових у підготовці аспірантів до написання й апробації дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Її вивчення передбачає реалізацію низки завдань професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, формує системне наукове світорозуміння, загальну і дослідницьку культуру, дозволяє критично оцінювати здобутки істориків-попередників, розвиває практичні навички наукового пошуку, забезпечує теоретико-методологічну зрілість майбутніх істориків.

Здобуті у процесі вивчення дисципліни «Історіографія історії України» знання, вміння та досвід сприятимуть розвитку наукового мислення, розумінню норм та принципів наукової етики, продукуванню інноваційних ідей та нарощуванню аналітичного інструментарію для успішної реалізації власного наукового проекту.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни є:

- вироблення критичного мислення й здатності відбирати методологічні принципи (правила) історичного пізнання, ефективні методи дослідження, заглиблення у наукову лабораторію провідних істориків, осягнення їхнього методологічного інструментарію, вміння не лише підбивати підсумки досліджень, а й критично оцінювати здобутки істориків-попередників, виокремлювати їх персональний внесок у прирощування історичних знань з історії України, виявляти вузькі, недостатньо опрацьовані проблеми, окреслювати теми, що потребують додаткового або нового вивчення, правильно використовувати ідейний вплив історіографії, послуговуючись, насамперед, національно-державницьким світоглядом.
- формування у аспірантів **компетентностей** (здатність¹):

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та оцінки сучасних наукових досягнень, системного наукового мислення на основі загального культурного кругозору та фахових компетентностей історика-дослідника.
ЗК2	Здатність до генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, розв'язання актуальних наукових та соціокультурних проблем.
ЗК3	Здатність проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей, синтезувати теоретичні знання (концепції) з результатами власних досліджень.
ЗК4	Здатність пропонувати нові дослідницько-інноваційні проекти та самостійно їх реалізовувати.
ФК1	Здатність самостійно організовувати науково-дослідницьку діяльність, генерувати нові ідеї та аналітичні підходи при створенні власних дослідницьких програм і проєктів, використовуючи сучасні теорії, методи та інформаційно-комунікаційні технології
ФК3	Здатність до критично-оцінювального ставлення до історичної спадщини попередніх поколінь дослідників, їх досвіду, а також результатів сучасних досліджень, виявлення й аргументованої критики фальсифікованих і псевдонаукових розробок за спеціальністю історія та археологія.
ФК5	Здатність давати експертну оцінку науковим працям зі спеціальності історія та археологія, виконувати функції наукового керівника і консультанта, а також наукового редактора текстів зі спеціальності історія та археологія, співпрацювати з редакторами власних наукових робіт.
ФК6	Здатність забезпечувати високий рівень якості власних наукових та науково-методичних праць.
ФК7	Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати перспективні наукові проблеми в рамках спеціальності історія та археологія й пропонувати шляхи їх вирішення.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни².

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати

¹ Мета навчальної дисципліни визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент після засвоєння навчальної дисципліни. Узагальнені компетентності, що зазначені в освітній програмі надаються з відповідними кодами

² Завдання вивчення навчальної дисципліни подаються у вигляді системи знань та умінь із зазначенням певного рівня їх сформованості (Рекомендується використовувати таксономію Б. Блума), що дозволяє визначити необхідний рівень оволодіння навчальним матеріалом та розробити засоби діагностики навчальних досягнень студентів. Узагальнені знання і уміння, що зазначені в освітній програмі надаються з відповідними кодами

такі результати навчання:

ПРН 1	Уміти детально проектувати та переконливо представляти проект колективної науково-дослідної роботи для вирішення важливої проблеми в галузі.
ПРН 5	Знати, враховувати й переосмислювати наявні історичні й джерелознавчі наукові концепції.
ПРН 6	Уміти вдосконалювати наявні в межах області досліджень знання, застосовувати для цього історичний досвід.
ПРН 7	Уміти оцінювати й обґрунтовувати актуальність розробки й апробації історичних тем.
ПРН 10	Уміння презентувати результати дослідження у фаховому середовищі та для широкого загалу.
ПРН 12	Уміти на основі знань завершити оригінальне наукове дослідження у формі структурованої дисертаційної роботи, забезпеченої необхідним науковим апаратом
ПРН 15	Уміння набувати знань, необхідних для саморозвитку та самовдосконалення упродовж життя, вміння нести відповідальність за навчання інших.

2. Зміст навчальної дисципліни

Вступ до дисципліни «Історіографія історії України». Теоретико-методологічні засади та періодизація

„Історіографія історії України" як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна. Поняття «українська історіографія» та «історіографія історії України»: спільне та відмінне. Предмет та завдання «Історіографії історії України», її роль у підготовці фахових істориків. Джерельна база дисципліни. Методологія та понятійно-термінологічний апарат. Періодизація. Література з історіографії історії України.

Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст.

Тема 1.1. Історіографія давньої історії України

Історіографія початку формування людських цивілізацій на території України. Найдавніші державні утворення в українських землях в історичних дослідженнях. Історіографія проблеми походження та стародавньої історії слов'ян. Міфологія та усна народна творчість як носії найдавніших історичних уявлень. Теологічні трактування історичного процесу. Зародження писемності – поворотний етап розвитку історичних знань в українських землях.

Тема 1.2. Київська Русь та Галицько-Волинська князівство в історичній літературі

Зародження історичних знань в Київській Русі в ХІ-ХІІ ст. Давньоруські літописи ХІ-ХІІ ст., їх місце в історіографії історії України. «Повість минулих літ» Нестора Літописця. Галицько-Волинський літопис. Проблема виникнення Київської Русі у вітчизняній та зарубіжній літературі. Дискусії навколо питань державно-політичного розвитку Давньоруської держави.

Тема 1.3. Особливості розвитку історичних знань в українських землях у XIV - I половині XVII ст.

Західноруські літописи: Супрасльський літопис, Літопис Биховця, Баркулабівський літопис. Українські літописи к. XVI - I половини XVII ст. : Густинський літопис, Київський літопис. Мемуарна література XVI - I половини XVII ст.: мемуари Михалона Литвина, мемуарні записи Леонарда Городецького «Описання війни Івонії, господаря Волоського», «Щоденники» Еріха Лясоти, «Щоденник походу проти козаків запорозьких» невідомого учасника Куруківської кампанії, щоденник ченця домініканського ордена Сімеона Окольського «Щоденник Богуслава Казимира Машкевича», «Опис України» Гійома Левассера де Боплана. Висвітлення литовсько-польської доби у наукових працях.

Тема 1.4. Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу

Вплив українського козацтва на розвиток історичних знань. Творчість І. Борецького, Є. Плетенецького, К. Саковича, М. Смотрицького. Полемічні твори: «Про єдність Божої Церкви» П. Скарги, «Ключ Царства Небесного» Г.Смотрицького, «Казанье Святого Кирила ...» С. Зизанія. Козацько-старшинські літописи XVII ст. Монастирські літописи XVII ст. Києво-Могилянська академія як осередок розвитку історичних знань. Діяльність П. Могили. «Хроніка літописців стародавніх» Феодосія Софоновича та Київський «Синопис» Інокентія Гізеля. Описи козацької України зарубіжними авторами. Історіографія життя та діяльності Богдана Хмельницького.

Тема 1.5. Розвиток історичних знань в Україні в першій половині XVIII ст.

Зародження нових ідей та явищ в українській історичній думці під впливом просвітництва і раціоналізму. Вплив виступу І. Мазепи проти Петра I на посилення автономістських настроїв. І. Мазепа в українській та зарубіжній літературі. «Действия презельной брани Богдана Хмельницкого» Григорія Грабянки. «Літопис» Самійла Величка. Початок антикварної та археографічної діяльності й перші спроби документалізації української історії. Діяльність С. Лукомського, В. Рубана, М. Бантиш-Каменського, Я. Марковича, О. Рігельмана. Творчість Ф. Прокоповича та її вплив на формування гуманітарних наук в Україні та Росії.

Тема 1.6. Формування наукових основ української історичної думки (друга половина XVIII – перша третина XIX ст.)

Ідеї українського національного відродження та його вплив на визрівання національних засад української історичної думки. Наукова діяльність Я. Марковича та О. Марковича, О. Шафонського, Д. Бантиш-Каменського. «Історія

Русів», її місце і роль в українській історичній думці. Особливості розвитку історичних знань на західноукраїнських землях. Діяльність В. Компанієвича, М. Герасевича, Д. Зубрицького, І. Могильницького. Роль «Руської трійці» у розвитку західноукраїнської історичної думки.

Тема 1.7. Становлення та розвиток української історичної науки в середині та другій половині XIX ст.

Формування університетських осередків української історичної науки. Наукова діяльність М. Максимовича та М. Костомарова. В. Антонович – один із творців наукової школи істориків-документалістів, його внесок у політику кадрів для української історичної науки. Київська школа. Науковий доробок М. Драгоманова. Діяльність Київської археографічної комісії та історичних товариств (Історичне Товариство Нестора Літописця, Південно-Західний відділ Імператорського географічного товариства, Одеське товариство історії та старожитностей). Вплив творчості Т. Шевченка на розвиток національної історіографії. Особливості розвитку західноукраїнської історичної думки. Діяльність О. Барвінського, Ю. Целевича, І. Франка.

Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.

Тема 2.1. Історіографія історії України на рубежі XIX – XX ст.

Історична школа М. Грушевського у Львові. Наукова діяльність М. Кордуби, І. Крип'якевича, І. Джиджори, І. Кревецького, С. Рудницького, М. Чубатого. Наукова схема історії України М. Грушевського. Багатотомна «Історія України-Руси» як науковий синтез історії українського народу на базі історіософії позитивізму і національної ідеї. Діяльність Українського наукового товариства в Києві, його внесок в утвердження національної історіографії. Наукова діяльність Ф. Вовка, М. Василенка, П. Житецького, Б. Грінченка. «Обласницька школа» Д. Багалія. Постать О. Єфименко, аналіз її праці «История украинского народа». «Історія України-Руси» М. Аркаса.

Тема 2.2. Українська історична думка в часи національно-державного відродження України на початку XX ст.

Формування та становлення державницького напрямку в українській історіографії. Наукова діяльність В. Липинського, С. Томашівського. Вплив Української національно-демократичної революції 1917-1921 рр. на розвиток історичної науки. Наукова та державницька діяльність Д. Дорошенка. Історико-правові дослідження М. Возняка, М. Василенка, Р. Лашенка, О. Терлецького, В. Пархоменка. Місце історичної науки в системі Українського наукового товариства та Української Академії Наук. «Літературно-науковий вісник».

Тема 2.3. Радянізація української історичної науки та формування її зарубіжних центрів. Історична наука в період сталінського тоталітаризму

Ідеологічна переорієнтація істориків в умовах утвердження радянської влади. Наукова діяльність М. Яворського. Повернення М. Грушевського в УСРР та діяльність його історичної школи в Києві. Функціонування українознавчих осередків історичної науки в Західній Україні та в еміграції. Науковий доробок С. Наріжного, М. Шаповала, І. Огієнка. Перетворення історичної науки в ідеологічне знаряддя більшовизму, засіб утвердження режиму одноосібної влади, дискредитації й нищення української національної історіографії. Сталінські репресії проти українських істориків у 1920-1930-х рр. Українська історична наука в роки Другої Світової війни й перше післявоєнне десятиріччя. Міфологізація історії України з нагоди 300-річчя «возз'єднання» України з Росією.

Тема 2.4. Розвиток історичної науки в УРСР в умовах хрущовської «відлиги»

Вплив хрущовської «відлиги» і критики культу особи на тематику і зміст історичних досліджень з історії України, підготовку кадрів істориків в УРСР. Наукова діяльність В. Дяченка, І. Гуржія, Ф. Лося, М. Лещенка, С. Королівського, І. Компанійця. «Український історичний журнал». Ф. Шевченко. Вплив шістдесятництва на розвиток історичної думки. М. Браїчевський та його праця «Приєднання чи возз'єднання? Критичні замітки з приводу однієї концепції». Заснування та функціонування Українського історичного товариства як відповідь на виклик радянської історіографії. Наукова діяльність О. Оглоблина, Н. Полонської-Василенко, Л. Винара, О. Пріцака. Журнал «Український історик».

Тема 2.5. Стан української історичної науки в період застою (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)

Негативні наслідки авторитаризму, політики русифікації для розвитку української історичної науки, загострення ідеологічної боротьби. І. Дзюба та його праця «Інтернаціоналізм чи русифікація?» Наукова діяльність О. Апанович. Відстоювання національних традицій української історичної науки істориками діаспори. Науковий доробок Т. Мацьківа, Т. Гунчака, В. Косика. Основні напрями історичних досліджень з історії України в УРСР в умовах загострення кризи авторитарного режиму. Наукова діяльність П. Толочка, Я. Ісаєвича, Р. Іванченко.

Тема 2.6. Особливості розвитку української історичної науки в період кризи радянської системи (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.)

Формування нової історіографічної ситуації в УРСР під впливом курсу М. Горбачова на перебудову та гласність, криза марксистської парадигми історії.

Зміни в керівництві Інституту історії АН УРСР та повернення йому назви і статусу Інституту історії України. Науковий доробок В. Смолія, С. Кульчицького, О. Гуржія та ін. Долучення українських істориків до надбань світової та національної історіографії. Повернення до національно-державницької схеми української історії. Наукова діяльність В. Даниленка, Г. Касьянова, В. Сергійчука, Ю. Шаповала та ін.

Тема 2.7. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.): проблеми та перспективи. Основні підсумки курсу

Створення нової історіографічної ситуації під впливом відновлення державного суверенітету і незалежності України, її міжнародного визнання та курсу на демократизацію суспільно-політичного життя. Організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки незалежної України. Вища історична освіта: наближення до європейських стандартів підготовки кадрів, проблеми та перспективи цього процесу. Методична та методологічна переорієнтація пострадянських істориків України. Теоретико-методологічні дослідження І. Лисяка-Рудницького, Л. Зашкільняка, І. Бойченка, В. Потульницького, О. Реєнта, О. Удода, І. Колесник та ін. Робота над створенням наукової історії України. Основні підсумки курсу.

3. Заплановані види навчальної діяльності та методи навчання

З навчальної дисципліни в навчальному плані набору аспірантів поточного року та додатку до нього заплановано наступні види:

- з навчальних занять: лекції, семінарські заняття;
- з індивідуального завдання: *реферат*.

Основні методи навчання³

Також під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються стратегії активного і колективного навчання, які визначаються наступними методами і технологіями:

- 1) методи проблемного навчання (проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий (евристична бесіда) і дослідницький метод);
- 2) особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання («мозковий штурм», ділові ігри, наукова дискусія, експрес-конференція, круглий стіл);
- 3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи аспірантів (електронні презентації, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять). Розробка і застосування на основі комп'ютерних і мультимедійних засобів творчих завдань, доповнення традиційних навчальних занять засобами взаємодії на основі мережевих комунікаційних можливостей (інтернет-семінар).

³ Активні методи навчання у вищому навчальному закладі / М. Дяченко-Богун // *Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки.* - 2014. - Вип. 14. - С. 74-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2014_14_14

3.1. Лекційні заняття

З дисципліни рекомендується проведення 7 лекційних занять, на яких в робочій навчальній програмі кредитного модуля планувати проведення експрес-контролів.

На лекціях розглядаються ключові теоретичні питання дисципліни, закладається підґрунтя для підготовки до семінарських занять, виконання самостійної роботи.

Приблизна тематика лекційних занять

№ п/п	Назва теми лекційного заняття
1	Вступ до дисципліни <i>Тема 1.1. Історіографія давньої історії України.</i>
2	<i>Тема 1.3. Особливості розвитку історичних знань в українських землях в XIV – I половині XVII ст.</i> <i>Тема 1.4. Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу</i>
3	<i>Тема 1.6. Формування наукових основ української історичної думки (друга половина XVIII – перша третина XIX ст.).</i> <i>Тема 1.7. Становлення та розвиток української історичної науки в середині та другій половині XIX ст.</i>
4	<i>Тема 2.1. Історіографія історії України на межі XIX–XX ст.</i>
5	<i>Тема 2.2 Українська історична думка в часи національно-державного відродження України на початку XX ст.</i> <i>Тема 2.3 Радянська історична наука та формування її зарубіжних центрів. Історична наука в період сталінського тоталітаризму.</i>
6	<i>Тема 2.4. Розвиток історичної науки в УРСР в умовах хрущовської «відлиги».</i> <i>Тема 2.5 Стан української історичної науки в період застою (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.).</i>
7	<i>Тема 2.6. Особливості розвитку української історичної науки в період кризи радянської системи (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.).</i> <i>Тема 2.7. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні (90-ті рр. XX – початок XXI ст.): проблеми та перспективи</i>

3.2. Семінарські заняття

З дисципліни рекомендується проведення 6 семінарських занять, одне із яких планується на проведення модульної контрольної роботи. Залік рекомендується провести на останньому занятті або на позаплановому занятті.

Семінарські заняття мають за мету розвиток у аспірантів уміння обговорювати питання, засвоєння котрих допоможе закріпити знання теоретичних основ навчальної дисципліни, а також поглибити конкретні й теоретичні уявлення про перебіг історіографічного процесу, підвищити рівень історіографічного аналізу, удосконалити досвід роботи з історіографічними джерелами та літературою.

Приблизна тематика семінарських занять

№ п/п	Назва теми семінарського заняття
1	Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу
2	Формування наукових основ української історичної думки (друга половина XVIII – перша третина XIX ст.)
3	Радянська історична наука та формування її зарубіжних центрів. Історична наука в період сталінського тоталітаризму
4	Розвиток історичної науки в УРСР в умовах хрущовської «відлиги»
5	Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні (90-ті рр. XX – початок XXI ст.): проблеми та перспективи.

3.3. Індивідуальне завдання

З навчальної дисципліни рекомендовано проведення індивідуального семестрового завдання у формі *реферату*.

Метою підготовки реферату є поглиблене вивчення актуальних для фахівців-істориків проблем наукової експертизи та редагування наукових праць. Відповідно до навчального плану, підготовка реферату обов'язкова для аспірантів усіх форм навчання. В разі невиконання або незарахування (0 балів) реферату аспірант не допускається до заліку.

Приблизні теми рефератів:

1. «Повість минулих літ» та її значення для української літописної традиції й розвитку знань про княжу Україну.
2. «Щоденники» Еріха Лясоти – джерело для вивчення історії України другої половини XVI ст.
3. Місце та значення «Хроніки з літописців стародавніх» Ф. Сафоновича та Київського «Синопису» І. Гізеля для вивчення історії України.
4. Образ гетьмана Івана Мазепи в українській та зарубіжній літературі.
5. Втілення принципів народницької історіографії у творчості О. Лазаревського, О. Левицького, Д. Яворницького.
6. Життєвий шлях та науковий доробок О. Єфименко.
7. Наукова та державницька діяльність Д. Дорошенка.
8. М. Слабченко та його «нова революційна школа».
9. Життєвий шлях та наукова діяльність М. Яворницького.
10. Політичні репресії щодо українських істориків в 1920-х – 1930-х рр. та їх наслідки для історичної науки.
11. Пріоритетні наукові завдання з дослідження української історії Інституту історії України НАН України.

4. Оцінювання результатів навчання

З навчальної дисципліни семестрова атестація проводиться у вигляді заліку.

Залік приводиться усно.

Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна

рейтингова система і університетська шкала оцінювання.

Для діагностики успішності навчання студентів рекомендується застосовувати **заліковий** білет.

Заліковий білет складається із **двох** проблемних питань..

На заліку аспіранту не дозволяється користуватись додатковим матеріалом (обладнанням).

Зразок залікового білету та завдання до нього додаються в додатку «**Діагностика результатів навчання**» (додаток А).

5. Рекомендована література

5.1.Базова література

1. Калакура Я. С. Українська історіографія: Курс лекцій / Я. С. Калакура. – К.: Генеза, 2004. – 495с.
2. Колесник І. І. Українська історіографія (XVIII – початок XX століття) / І. І. Колесник. – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
3. Колесник І. І. Українська історіографія: концептуальна історія / За ред. В. Смоля. – К.: Інститут історії України НАН України, 2013. – 566 с.
4. Коцур В. П., Коцур А. П. Історіографія історії України / В. П. Коцур, А. П. Коцур. – Чернівці, 1999. – 520 с.
5. Потульницький В. А. Україна і всесвітня історія. Історіографія світової та української історії XVII – XX століть / В. А. Потульницький. – К.: Либідь, 2002. – 480 с.

5.2.Додаткова література

6. Антонович В. Б. Моя сповідь. Вибрані історичні та публіцистичні твори / В. Б. Антонович. – К.: Либідь, 1995. – 816 с.
7. Антонюк О. В. Деякі питання формування історичної самосвідомості українського народу // Український історичний журнал. – 1993. - №11-12. – С.80-86.
8. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій / Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черніков І. Т. – К.: Либідь, 1992. – С.8-40.
9. Бадзьо Ю. Знищення та русифікація української історії в советській Україні / Український історик. – 1982. – Ч.1-2. – С.54-64.
- 10.Багалій Д. Історіографічний вступ // Нарис історії України на соціально-економічному ґрунті. Т.1. Історіографічний вступ і доба натурального господарства. – Харків: ДВУ, 1928. – С.3-124.
- 11.Багалій Д. І. Нарис української історіографії / Д. І. Багалій. – К.: Друк. ВУАН, 1923. – Т.1. – 138 с.
- 12.Білокінь С. Про становище історичної науки в Україні // Український історик, 1990. – Ч.1-4.

13. Богдашина О. М. Діяльність Харківської науково-дослідної кафедри Історії української культури ім. акад. Д.І. Багалія (1921-1934 рр.) / О. М. Богданина. – Харків: ХДПУ, 1994. – 195 с.
14. Бойченко І. В. Філософія історії: Підручник для студентів вищих навч. закладів / І. В. Бойченко. – К.: Знання, 2000. – 724 с.
15. Брайчевський М. Возз'єднання чи приєднання // Твори. – К., 2000.
16. Брунь С. Історичні портрети Михайла Брайчевського // Українське слово. – 1999. – 7 жовтня.
17. Ващенко В. П. Советская историография о социально-экономическом развитии Украины в период феодализма: Учебное пособие / В. П. Ващенко. – Одесса: ОГУ, 1982.
18. Ващенко В. В. Лекції з історії української історичної науки другої половини ХІХ – початку ХХ ст. (М. Костомаров, В. Антонович, М. Грушевський) / В. В. Ващенко. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. – 140 с.
19. Верба І., Юркова О. Київська історична школа М.С. Грушевського: організаційно-технічні моменти // Український історик. – 1996. - №1-4. – С.268-284.
20. Верба І. Олександр Оглоблін. Життя і праця в Україні / І. Верба. – К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, 1999. – 384 с.
21. Віднянський С. В. Заснування та діяльність Українського вільного університету – першої української високої школи за кордоном (1921-1945 рр.) // Український історичний журнал. – 1994. - №4. – С.41-54.
22. Винар Л. Олександр Петрович Оглоблін 1899-1992. Біографічна студія / Л. Винар. – Нью-Йорк; Торонто; Київ; Париж: Українське історичне товариство, 1994. – 80 с.
23. Водотика С. Г. Нариси історії історичної науки УСРР 1920-х років / С. Г. Водотика. – К.; Херсон: Інститут історії України НАН України, 1998. – 172 с.
24. Галаган В. Олександра Єфименко // Історія України в особах: ХІХ-ХХ ст. – К.: Україна, 1995. – С.409-415.
25. Галицько-Волинський літопис. Дослідження, текст, коментар / За ред.. М. Ф. Котляра. – К. : Наукова думка, 2002. – 395 с.
26. Геродот із Галікарнасу. Скіфія. Найдавніший опис України з V ст. перед Христом. – К., 1992.
27. Гелей С. Василь Кучабський: Від національної ідеї до державності: Українська консервативна політична думка першої половини ХХ ст. та її вклад в історичну науку / С. Гелів. – Львів, 1998. – 532 с.
28. Герасимчук В. Михайло Грушевський як історіограф України // Записки НТШ. – Т.ХХХІІІ. – Львів, 1922. – С.1-26.
29. Гермайзе О. В.Б. Антонович в українській історіографії // Україна. – 1928. – Кн.5(30). – С.17-32.

- 30.Гирич І. Чи суперечить національний міф історичній правді? // Українська історична дидактика: Міжнародний діалог (фахівці різних країн про сучасні українські підручники з історії): Зб. наук. ст. – К., 2000. – С.47-54.
- 31.Голобуцький В. О. Проблема козацтва в українській та іноземній історіографії XVI – першої половини XVIII ст. // Українській історичний журнал. – 1960. - №1. – С.109-117.
32. Горський А. А. Ще раз про роль норманів у формуванні Київської Русі / Український історичний журнал. – 1994. – С.3-9.
- 33.Грицак Я. Й. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX-XX ст. / Я. Й. Грицак. – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
- 34.Грушевський М. С. Звичайна схема «Руської» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства // Твори у 50 томах. Т.1. – Львів: Світ, 2002. – С.75-82.
- 35.Грушевський М. С. Очерк истории украинского народа / М. С. Грушевський. – 2-е изд. – К.: Либідь, 1991. – 400 с.
- 36.Грушевський М. Українське Наукове Товариство в Києві й його наукове видавництво // Записки Укр.. наук. Т-ва в Києві. – 1908. – Кн.1. – С.3-15.
- 37.Гуржий А.И. Штрихи к портрету «настоящего историка» (о Д.И. Бантыш-Каменском) // История Малой России от водворения славян в сей стране до уничтожения гетьманства. – К.: Час, 1993. – С.5-16.
- 38.Дашкевич В. Михайло Грушевський – історик народницького чи державницького напрямку? // Михайло Грушевський і українська історична наука. Матеріали наукових конференцій. – Львів, 1999. – С.65-85.
- 39.Джерела й історіографія козацько-гетьманської доби (XVII- XVIII ст.) / Енциклопедія українознавства: загальна частина: В 3-х томах. – К., 1994. – Т.1. – С.397-400.
- 40.Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія / Відп. ред. та кер. авт. кол. О.А. Удод. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015. – 462 с.
- 41.Дорошенко Д. Огляд української історіографії. Державна школа: Історія. Політологія. Право / Д. Дорошенко. – К.: Вид-во «Українознавство», 1996. – 256 с.
42. Дорошенко Д. «История Русов» як пам'ятка української політичної думки другої половини XVIII століття // Хліборобська Україна. – Відень, 1921. – Кн.3. – С.181-198.
- 43.Дядиченко В. А., Лось Ф. Є., Сарбей В. Г. Розвиток історичної науки в Українській РСР. – К.: Наукова думка, 1970. – 80 с.
- 44.Єфименко О. Я. Історія українського народу / під ред. Д. І. Багалія. – Вип.1. – Харків: ДВУ, 1922. – 168 с.
- 45.Журба О. І. Київська археографічна комісія, 1843-1921. Нарис історії і діяльності / О. І. Журба. – К.: Наукова думка, 1993. – 187 с.

- 46.Зайцева З. І. Українське наукове товариство у контексті інституційних процесів в українській науці початку ХХ століття // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей. – К., 2001. – Вип.4. – С.124-137.
- 47.Замлинский В. А. Н. И. Костомаров – историк // Исторические произведения. Автобиография. – К.: Из-во при КУ, 1989. – С.23-31.
- 48.Івакін Г. Ю. Оповіді про стародавній Київ / Г. Ю. Івакін. – К.: Радянська школа, 1982. – 111 с.
- 49.Іваненко А. Дмитро Яворницький // Історія України в особах: ХІХ-ХХ ст. – К.: Україна, 1995. – С.415-420.
- 50.Іванко А. Б. Історики України ХІХ-ХХ ст. (нариси української історіографії) / А. Б. Іванко. – Кіровоград, 2001. – 382 с.
- 51.Ісаєвич Я. Проблема походження українського народу: історіографічний і політичний аспект // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: Збірник наукових праць. – Львів, 1995. – Вип.2. – С.3-17.
- 52.Історія Русів / Пер. І. Драча; вступна стаття В. Шевчука). – К.: Радянський письменник, 1991. – 318 с.
53. Історіографія козаччини // Україна. – 1991. - №18. – С.17-19.
- 54.Історична міфологія в сучасній українській культурі: матеріали досліджень / ред. кол.: М. Попович, В. Горський та ін. – К.: Стилос, 1998. – 120 с.
- 55.Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. (В. Литвин та ін.). – К.: Вища школа, 2002. – 403 с.
- 56.Істориография истории Украинской ССР. – К.: Наукова думка, 1986. – С.386-458.
- 57.Історіографія проблеми формування української народності // Українська народність: нариси соціально-економічної та етнополітичної історії. – К.: Наукова думка, 1990. – С.12-40.
- 58.Кармазіна М. С. Ідеї державності в українській політичній думці (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) / М. С. Кармазіна. – К., 1998. – 350 с.
- 59.Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років / Г. Касьянов. – К.: Либідь, 1995.
- 60.Катренко А. М. Український національний рух ХІХ ст. / А. М. Катренко. – Ч.ІІ. – К., 1999. – 190 с.
- 61.Киян О. Пантелеймон Куліш // Історія України в особах: ХІХ-ХХ ст. – К.: Україна, 1995. – С.73-79.
- 62.Коваль М., Рубльов О. Інститут історії України: перше двадцятиріччя (1936-1956 рр.) // Український історичний журнал. – 1996. - №6. – С.50-68.
- 63.Кордуба М. Хто ми є? Про українську народність, державу і мову / М. Кордуба. – Чернівці: Друк. Т-ва «Руської Ради», 1911. – 47 с.
- 64.Київський літопис // Літопис Руський / Пер. Л. Є. Махновця. – К.: Дніпро, 1989. – С.178-367.

- 65.Коваленко Л. А. Історіографія історії Української РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції: Навчальний посібник / Л. А. Коваленко. – К.: Вища школа, 1983. – 118 с.
- 66.Коваль М. В. Політика проти історії: українська історична наука в Другій світовій війні й перші повоєнні роки // Український історичний журнал. – 2002. - №1. – С.3-25.
- 67.Колесник І. І. Українська культура та історіографія : історія ментальностей // Український історичний журнал. – 2002. - №1. – С.26-37.
- 68.Колесник М. П. Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад у розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. – 1995. - №5. – С.28-37.
- 69.Комаренко Н. В. Установи історичної науки в Українській РСР (1917-1937 рр.) / Н. В. Комаренко. – К.: Наукова думка, 1973. – 171с.
- 70.Кондратюк К. Українська історіографія ХІХ століття: основні напрями і концепції / К. Кондратюк. – Львів, 2002. – 242 с.
- 71.Коцур А. П. Ідея державності в історичній думці та суспільно-політичному житті України кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. / А. П. Коцур. – Чернівці: Золоті литаври, 2000. – 423 с.
- 72.Кравченко В. В. Нариси української історіографії епохи національного відродження (друга половина ХVІІІ – середина ХІХ ст.) / В. В. Кравченко. – Харків: Основа, 1996. – 376 с.
- 73.Кравченко В. Д. М. Бантиш-Каменський // Український історичний журнал. – 1990. - №4. – С.88-94; №9. – С.72-80.
- 74.Крип'якевич І. Історично-філософська секція НТШ під керівництвом Михайла Грушевського в 1894-1913 роках // Записки НТШ. – Львів, 1991. – Т.ССХХІІ. – С.392-411.
- 75.Крупницький Б. Історіографічні проблеми історії України / Б. Крупницький. – Мюнхен: УВУ, 1959. – 230 с.
- 76.Крупницький Б. Д. Українська історична наука під Сове́тами (1920-1950) / Б. Д. Крупницький. – Мюнхен: Вид-во Інституту для вивчення СРСР, 1957. – XLVI+120 с.
- 77.Кузьмінець О. М. Грушевський // Історія України в особах: ХІХ-ХХ ст. – К.: Україна, 1995. – С.188-197.
- 78.Кулинич І. М. «Щоденники» Еріха Лясоти – як джерело для вивчення історії України II половини ХVІ ст. // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Міжвідомчий науковий збірник. – К., 1995. – Вип. 5. – С.127-135.
- 79.Лановик Б. Д., Матейко Р. М. та ін. Роль і місце української діаспори в становленні незалежної Української держави / Б. Д. Лановик, Р. М. Матейко та ін. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 292 с. Літопис Руський за Іпатіївським списком / Пер. Л. Махновця. – К.: Дніпро, 1989.

- 80.Левенець Ю. А. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина XIX – початок XX століття) / Ю. А. Левенець. – К.: Стилос, 2001. – 585 с.
- 81.Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців / К. Левицький. – Львів: Наклад. Власника, 1927. – 736 с.
- 82.Літопис Самовидця. – К., 1971.
- 83.Літопис гадяцького полковника Григорія Граб'янки. – К.: Дніпро, 1992.
- 84.Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею українського монархізму // Твори. Політологічна секція. – К., Філадельфія: Інститут Східноєвропейських досліджень НАН України; Східноєвропейський дослідний інститут імені В. К. Липинського, 1995. – Т.6. – Кн.1. – 470 с.
- 85.Максимович М. У пошуках омріяної України. Вибрані українознавчі твори / Упорядн. В. Короткий. – К., 2003. – 360 с.
- 86.Марченко М. І. Українська історіографія (з давніх часів до середини XIX ст.) / М. І. Марченко. – К., 1959. – 222 с.
- 87.Масненко В. В. Історична думка та націотворення в Україні (кінець XIX – перша третина XX ст.) / В. В. Масненко. – К., Черкаси: Відлуння-Плюс, 2001. – 440 с.
- 88.Мацьків Т. Гетьман Іван Мазепа в оцінці історіографії // Іван Мазепа і Москва: історичні розвідки і статті – К.: Рада, 1994. – С.124-173.
- 89.Мицик Ю. А. Олена Михайлівна Апанович // Історія України. – 1999. - №38. – С.7-10.
- 90.Мицик Ю. Козацька держава очима поляка // Київська Старовина. – 1993. - №4. – С.2-11.
- 91.Наливайко Д. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI – XVIII ст. / Д. Наливайко. – К.: Основи, 1998. – С.79-149.
- 92.Нагорна Л. П. Політична культура українського народу. Історична перспектива і сучасні реалії / Л. П. Нагорна. – К.: Стилос, 1998. – 278с.
- 93.Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами / С. Наріжний. – Ч.І. – Прага, 1942. – 372+ССХХХІІ с.
94. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу // Ю. Федів, Н. Мозгова. Історія української філософії. – К.: Україна, 2001. – С.36-40.
- 95.Оглоблин О. Українська історіографія. 1917-1956: Перекл. з англ. / О. Оглоблин. – К., 2003. – 250 с.
- 96.Оглоблин О. Мій творчий шлях українського історика // Олександр Мезько-Оглоблин. Дослідження та матеріали (до століття народження історика). – Нью-Йорк-Острого-Київ-Торонто: Острозька академія, 2000. – С.105-151.
- 97.Оглоблин О. Гетьман Іван Мазепа та його доба. Друге доповн. вид. / О. Оглоблин. – Нью-Йорк-Київ-Львів-Париж-Торонто, 2001. – 461 с.
- 98.Оглоблин О. Олександр та Яків Маркевичі // Енциклопедія українознавства : В 10 томах. – Львів, 1994. – Т.4. – С.1470-1471.

99. Оглоблин О. Думки про сучасну українську советську історіографію / О. Оглоблин. – Нью-Йорк: Організація чотирьох свобод України, 1963. – 87с.
100. Огієнко І. Історія українського друкарства. Т.1. Історично-бібліографічний огляд українського друкарства XV – XVIII вв. / І. Огієнко. – Львів: НТШ, 1925. – 418с.
101. Палієнко М. Г. Григорій Полетика // Історія України в особах: IX-XVIII ст. – К.: Україна, 1993. – С.374-377.
102. Панасенко В. Григорій Сковорода // Історія України в особах: IX-XVIII ст. – К.: Україна, 1993. – С.377-381.
103. Пеленський Я. В'ячеслав Липинський – засновник державницької школи в українській історіографії // Український історичний журнал. – 1992. - №2. – С.139-141.
104. Перегуда Є. М. Драгоманов // Історія України в особах: XIX-XX ст. – К.: Україна, 1995. – С.101-108.
105. Передісторичне минуле української землі. Питання про початки українсько-руської державності в історичній літературі / Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Львів: Світ, 1991. – С.32-46.
106. Пінчук Ю. Микола Іванович Костомаров / Ю. Пінчук. – К.: Наукова думка, 1992.
107. Пиріг Р. Я. Життя Михайла Грушевського: Останнє десятиліття (1924-1934) / Р. Я. Пиріг. – К.: Інститут археографії АН України, 1993. – 200 с.
108. Плачинда С. Міфи і легенди давньої України / С. Плачинда. – К., 1997.
109. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології / С. Плачинда. – К., 1993.
110. Повість минулих літ // Літопис Руський. – К.: Дніпро, 1989. – С.1-178.
111. Полонська-Василенко Н. Історична наука в Україні за советської доби та доля істориків // Записки НТШ. Праці Історично-філософської секції / Збірник на пошану українських учених знищених більшовицькою Москвою. – Париж; Чикаго, 1962. – Т.СLXXIII. – С.7-111.
112. Пономаренко Н., Сергієнко Г. Михайло Максимович // Історія України в особах. XIX-XX ст. – К.: Україна, 1995. – С.43-49.
113. Портнов А. Українська радянська історіографія: до постановки проблеми // Сучасність. – 2000. - №6. – С.112-116.
114. Прицак О. Наукове товариство ім. Шевченка у Львові поміж двома війнами // Український історик. – 1981. - №4. – С.147-152.
115. Про закон і благодать // Київська старовина. – 1992. - №1. – С.138-144.
116. Радько П. Г. Національні традиції державотворення в українській історіографії та політичній літературі XIX-XX ст. : концепції, ідеї, реалії / П. Г. Радько. – К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, 1999. – 388 с.

117. Реєнт О. П. Криза сучасної історичної науки : методологічний і джерелознавчий аспект // Четвертий міжнародний конгрес українців. Історія II. – Одеса-Київ-Львів. – 1999. – С.9-22.
118. Реєнт О. П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу // Український історичний журнал. – 1999. - №3. – С.3-22.
119. Різні погляди на причини й характер польсько-українських відносин XVI-XVII ст. Питання про походження української козащини в історичній літературі // Дорошенко Д. І. Нарис історії України. – Львів: Світ, 1991. – С.146-166.
120. Сакада Л. Д. «Український історик»: генеза, тематика, постаті / Л. Д. Сакада. – 2003. – 326с.
121. Санцевич А. В. Українська радянська історіографія (1945-1982) / А. В. Санцевич. – К.: Вища школа, 1984. – 142 с.
122. Сарбей В. Г., Кравченко В. В. Академік АН УРСР Д. І. Багалій // українській історичний журнал. – 1982. - №11. – С.154-158.
123. Світло й тіні українського радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 22-23 травня 2013 р. / Ред.. рада: Г. Боряк, Л. Зашкільняк, С. Плохій, В. Смолій та ін. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015. – 212 с.
124. Січинський В. Чужинці про Україну (Розділ 1. Найстаріші відомості про Україну) / В. Січинський. – Львів: Світ, 1991. – С.5-10.
125. Смолій В. А. Грушевський і деякі питання історіографічного процесу в Україні кінця XIX – початку XX століття // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий науковий збірник. – Вип.4: Студії на пошану Руслана Пирого. – К., 2001. – С.95-102.
126. Смолій В. А. А.Я. Ефименко. Очерк жизни и научного творчества // Ефименко А.Я. История украинского народа. – К.: Лыбидь, 1990. – С.130-132.
127. Смолій В. Українська історична наука на рубежі XXI ст.: проблема пошуку нових теоретичних і методологічних підходів // Матеріали Всеукраїнської наради завідувачів кафедрами соціально-гуманітарних дисциплін. – Квітень 1997 р. – К., 1997.
128. Советское источниковедение Киевской Руси. Исторические очерки / под ред. В. В. Мавродина. – Л.: Наука, 1979.
129. Сохань П. П. Про прадавню історію України / Джерелознавчий фундаменталізм – основа наукового методу М. С. Грушевського // Вісник АН України. – 1992. - №5. – С.44-46.
130. Сохновський Є. Сучасна українська історіографія: реальна криза чи термінологічна плутанина // Український історик. – 2001. – Ч.1-4. – С.118-134.
131. Сущенко О. Відомий і невідомий Михайло Брайчевський // Українське слово. – 1999. – 18 листопада.
132. Творчі та ідейні шукання П.О. Куліша в контексті сьогодення. Збірник наукових праць. – К, 2000. – 223 с.

133. Тези до 300-річчя возз'єднання України з Росією. – К., 1954.
134. Тельвак В. Львівська школа М. Грушевського в сучасному історіографічному дискурсі // Історіографічні дослідження в Україні / Ред. кол.: В.А. Смолій, О.А. Удод, Д.С.Вирський та ін. – К.: Інститут історії України НАН України. – Вип. 26. – 2016. – С.49-70.
135. Тельвак В. В. Теоретико-методологічні підстави історичних поглядів Михайла Грушевського (кінець ХІХ – початок ХХ століття) / В. В. Тельвак. – Дрогобич: Вимір, 2002. – 227 с.
136. Толочко П. Україна і Русь в літописі Самовидця // Київська Старовина. – 1992. - №3. – С.7-11.
137. Томашівський С. Чи є українська національна ідея? // Під колесами. Нариси і статті. – Берлін: Вид-во «Українське слово», 1922. – С.5-9.
138. У лещатах тоталітаризму (Інститут історії України. Перше двадцятиріччя). Документи і матеріали. У 2-х ч. – Ч.2. – К., 1996.
139. Удод О. А. Історія: осягнення духовності / О. А. Удод. – К.: Генеза, 2001. – 191 с.
140. Удод О. А. Україна: філософія історії / О. А. Удод. – К.: Генеза, 2003. – 120 с.
141. Удод О. А. Історія в дзеркалі аксіології: Роль історичної науки та освіти у формуванні духовних цінностей українського народу в 1920-1930-х роках / О. А. Удод. – К.: Генеза, 2000. – 292 с.
142. Українське козацтво : Мала енциклопедія. – К.: Генеза, Запоріжжя: Прем'єр, 2002. – 258 с.
143. Українські історичні дослідження на початку ХХ ст. // Енциклопедія українознавства: в 3-х т. – К., 1995. – Т.2. – С.402-405.
144. Ульяновський В., Короткий В. Володимир Антонович: образ на тлі епохи / В. Ульяновський, В. Короткий. – К.: Міжнародна фінансова агенція, 1997. – 218 с.
145. Химка І. П. Історія, християнський світ і традиційна українська культура: спроба ментальної археології // Україна модерна. – Львів, 2001. – Ч.6. – С.77-95.
146. Цибульський В. І. Деякі проблеми зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького у зарубіжній історіографії (1945-1990 рр.) // Українській історичний журнал. – 1995. - №4. – С.77-86.
147. Чубатий М. Українська історична наука (її розвиток і досягнення) / М. Чубатий. – Філадельфія: Вид-во «Америка», 1971. - 54 с.
148. Чухліб Т. В. Богдан Хмельницький очима сучасників // Українській історичний журнал. – 1995. - №4. – С.121-128.
149. Швидко Г. Дослідник ранньої історії Півдня України // Під знаком Кліо. На пошану Олени Апанович. Збірник статей. – Дніпропетровськ, 1995. – С.96-101.

150. Шевчук В. Самійло Величко та його літопис // Величко С. Літопис: у 2-х томах. – К.: Дніпро, 1991. – Т.1. – С.5-21.
151. Щербань Т. О. Фундатори Українського наукового товариства / Т. О. Щербань. – К.: Знання, 1992. – 48 с.
152. Щодра О. М. Сучасна вітчизняна історіографія про суспільний лад Київської Русі // Вісник Львівського університету. Сер. Істор. – Львів, 1992. – Вип.27. – С.123-127.
153. Шпорлюк Р. Українське національне відродження в контексті європейської історії кінця XVIII- початку XIX ст. // Україна. Наука і культура. – Вип.25. – 1991. – С.159-167.
154. Юркова О. В. Діяльність Науково-дослідної кафедри історії України М.С. Грушевського (1924-1930 рр.) / О. В. Юркова. – К.: Інститут історії України НАН України, 1999. – 432 с.
155. Яворницький Д. Україно-руське козацтво передсудом історії (історіографія питання) // Україна. – 1991. - №18. – С.17-19.
156. Яворський М. І. Сучасні течії серед української історіографії // Криза сучасної буржуазної науки та марксизм. Збірник Українського інституту марксизму-ленінізму. – Харків: ДВУ, 1929. – С.18-38.
157. Ярош Б. О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях: 30-50-ті роки XX століття / Б. О. Ярош. – Луцьк: Надстиря, 1955. – 176 с.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Електронні ресурси Інституту історії України Національної академії наук України: <http://www.history.org.ua/>
2. Ресурси Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/>
3. Ресурси Національної парламентської бібліотеки України: <http://www.nplu.kiev.ua/>
4. Ресурси Наукової електронної бібліотеки періодичних видань <http://dspace.nbu.gov.ua/>
5. Історіографічні та джерелознавчі проблеми історії України <http://historiography.dp.ua/index.php/HSPHU>
6. Історіографічні дослідження в Україні <http://history.org.ua/?askAbout=graf>
7. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики <http://history.org.ua/?askAbout=sid>
8. Український історик <http://diasporiana.org.ua/>

ДІАГНОСТИКА
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
 з навчальної дисципліни
«ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»

Зразок залікового білету

(Форма N Н-5.04)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
 «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
(назва ступеня)

Спеціальність 032 Історія та археологія
(код і назва напрямку підготовки)

Освітня програма Історія
(код і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна Історіографія історії України
(назва)

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № _____

1 *Питання з I блоку питань*

2 *Питання з II блоку питань*

Затверджено на засіданні кафедри Історії
(назва кафедри)

Протокол № _____ від « _____ » 20____ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) Костилєва С.О.
(Прізвище та ініціали)

ПИТАННЯ для формування залікових білетів *

Питання I з блоку питань I

1. Дайте визначення поняття «українська історіографія» та «історіографія історії України», знайдіть між ними спільне та відмінне.
2. Охарактеризуйте предмет вивчення та визначте завдання навчальної дисципліни «Історіографія історії України», поясніть її роль у підготовці професійних істориків.
3. Розкрийте особливості методології та понятійно-термінологічний апарат «Історіографії історії України».
4. Проаналізуйте джерельну базу та літературу з «Історіографії історії України».
5. Проаналізуйте періодизацію «Історіографії історії України».
6. Охарактеризуйте найдавніші історичні уявлення в українській міфології та

- усній народній творчості.
7. Порівняйте язичницьке й християнське розуміння історичного процесу, знайдіть спільне й відмінне. Визначте вплив виникнення писемності на розвиток історичних знань в українських землях.
 8. Проаналізуйте історіографію часів формування людських цивілізацій на території України.
 9. Висвітліть питання про найдавніші державні утворення в українських землях в історичних дослідженнях.
 10. Проаналізуйте історіографію проблеми походження та стародавньої історії слов'ян.
 11. Висвітліть проблему виникнення Київської Русі у вітчизняній та зарубіжній історичній літературі.
 12. Охарактеризуйте історичні погляди мислителів Київської Русі.
 13. Проаналізуйте розвиток історичних знань в Галицько-Волинській державі, оцініть місце і роль Галицько-Волинського літопису в цьому процесі.
 14. Визначте місце західноруських літописів в історіографії історії України.
 15. Розкрийте зміст українських літописів к. XVI – I половини XVII ст., оцініть їх значення для української історичної думки.
 16. Охарактеризуйте мемуарну літературу та полемічні твори XVI – I половини XVII ст.
 17. Проаналізуйте суспільно-політичні умови для розвитку історичних знань в Україні в другій половині XVII ст.
 18. Поясніть роль Києво-Могилянського колегіуму (академії) у розвитку української історичної думки XVII ст.
 19. Проаналізуйте козацько-старшинські літописи XVII ст.
 20. Охарактеризуйте монастирські літописи XVII ст.
 21. Дайте характеристику історіографії життя та діяльності Богдана Хмельницького.
 22. Визначте суспільно-політичне підґрунття розвитку української історичної думки у XVIII ст.
 23. Проаналізуйте зміст «Действия презелой брани Богдана Хмельницкого» Г. Грабянки та «Літопис» С. Величка.
 24. Охарактеризуйте наукову діяльність Ф. Прокоповича та визначте її вплив на формування гуманітарних наук в Україні та Росії.
 25. Проаналізуйте суспільно-політичні умови та розвиток української історичної думки в другій половині XVIII ст. – першій третині XIX ст.
 26. Дайте характеристику початку антикварної та археографічної діяльності, проаналізуйте перші спроби документалізації української історії.

Питання II з блоку питань II

27. Визначте місце і роль «Історії Русів» в розвитку української історичної думки.
28. Проаналізуйте особливості розвитку історичних знань в

- західноукраїнських землях у другій половині XVIII – першій третині XIX ст.
29. Розкрийте причини формування університетських осередків української історичної науки, проаналізуйте наукову діяльність М. Максимовича і М. Костомарова.
 30. Визначте вплив творчості Т. Шевченка на розвиток національної історіографії.
 31. Охарактеризуйте наукову діяльність В. Антоновича та основні здобутки його наукової школи.
 32. Проаналізуйте роботу Київської археографічної комісії та історичних товариств (Історичне Товариство Нестора Літописця у Києві, Одеське товариство історії та старожитностей, Південно-Західний відділ Імператорського російського географічного товариства у Києві).
 33. Охарактеризуйте особливості розвитку західноукраїнської історичної думки середини та другої половини XIX ст.
 34. Розкрийте значення «обласницької школи» Д. Багалія для розвитку української історичної науки.
 35. Визначте, у чому полягав вплив Української національно-демократичної революції 1917-1921 рр. на розвиток історичної науки.
 36. Проаналізуйте процес утворення мережі українських еміграційних наукових установ та їх діяльність.
 37. Охарактеризуйте процес виникнення та діяльність історичної школи М. Грушевського у Львові.
 38. Розкрийте зміст наукової схеми історії України М. Грушевського як нової моделі історичного розвитку східнослов'янських народів.
 39. З'ясуйте місце і роль Українського наукового товариства у Києві в утвердженні національної історіографії.
 40. Проаналізуйте процес створення УАН та науково-дослідницьких установ історичного профілю.
 41. Оцініть значення повернення з еміграції М. Грушевського, проаналізуйте діяльність його історичної школи в Києві.
 42. Охарактеризуйте результати діяльності «нової революційної школи» М. Слабченка.
 43. Проаналізуйте організаційну структуру науково-дослідних установ марксистського спрямування, охарактеризуйте діяльність М. Яворницького як керівника марксистського напрямку.
 44. Визначте особливості радянзації історичної науки в західноукраїнських землях (1939-1941рр.), порівняйте з аналогічними процесами в УСРР/УРСР в 1920-1930-ті рр.
 45. Охарактеризуйте діяльність Інституту історії АН УРСР. Проаналізуйте науковий доробок Н. Полонської-Василенко, О. Оглоблина, М. Петровського.
 46. Розкрийте особливості діяльності українських істориків в умовах гітлерівської окупації, визначте вплив на розвиток української історичної

- думки українського руху опору, діяльності обох течій Організації українських націоналістів (С. Бандера, А. Мельник), Української повстанської армії.
47. Проаналізуйте процес відновлення діяльності історичних установ в УРСР та в діаспорі, охарактеризуйте стан української історичної думки в умовах агонії сталінізму.
 48. Розкрийте значення хрущовської «відлиги» та критики культу особи Й. Сталіна для розвитку історичних досліджень з історії України в УРСР.
 49. Проаналізуйте наукові здобутки творчих особистостей шістдесятництва (Ф. Шевченко, М. Брайчевський, О. Апанович, О. Компан).
 50. Визначте, у чому полягала роль Українського історичного товариства як центру історичної думки в діаспорі.
 51. Охарактеризуйте кризу історичної науки в Україні в 1980-х – 1990-х рр., проаналізуйте організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки в незалежній Україні.
 52. Розкрийте процес наближення до європейських стандартів підготовки кадрів вищої історичної освіти, визначте його проблеми та перспективи.
 53. Проаналізуйте процес методичної та методологічної переорієнтації пострадянських істориків України, дайте аргументовану оцінку роботі над створенням наукової історії України.
 54. Оцініть роботу сучасних українських істориків над опрацюванням дискусійних проблем вітчизняної історії.
 55. Охарактеризуйте співпрацю українських пострадянських істориків з істориками української діаспори щодо дослідження історії України.

РОЗРОБНИКИ:

проф., д.і.н. ; Хитровська Юлія Валентинівна

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Додаток В

Перелік питань до Модульної контрольної роботи (МКР)

Зразок завдання до МКР

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 032 Історія та археологія
(код і назва напрямку підготовки)

Освітня програма Історія
(код і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна Історіографія історії України
(назва)

**Модульна контрольна робота.
ЗАВДАННЯ № _____**

- 1 *Питання з I блоку питань*
- 2 *Питання з II блоку питань*
- 3 *Питання з III блоку питань*

Викладач

_____ (підпис)

(Прізвище та ініціали)

ПИТАННЯ для формування завдань на МКР****Питання I з блоку питань I***

1. Охарактеризуйте найдавніші історичні уявлення в українській міфології та усній народній творчості.
2. Порівняйте язичницьке й християнське розуміння історичного процесу, знайдіть спільне й відмінне. Визначте вплив виникнення писемності на розвиток історичних знань в українських землях.
3. Висвітліть питання про найдавніші державні утворення в українських землях в історичних дослідженнях.
4. Проаналізуйте історіографію проблеми походження та стародавньої історії слов'ян.
5. Висвітліть проблему виникнення Київської Русі у вітчизняній та зарубіжній історичній літературі.
6. Дайте характеристику історичних поглядів мислителів Київської Русі.
7. Проаналізуйте розвиток історичних знань в Галицько-Волинській державі, оцініть місце і роль Галицько-Волинського літопису в цьому процесі.
8. Визначте місце західноруських літописів в історіографії історії України.
9. Розкрийте зміст українських літописів к. XVI – I половини XVII ст., оцініть їх значення для української історичної думки.
10. Охарактеризуйте мемуарну літературу та полемічні твори XVI – I половини

XVII ст.

Питання II з блоку питань II

11. Проаналізуйте суспільно-політичні умови для розвитку історичних знань в Україні в другій половині XVII ст.
12. Дайте характеристику історіографії життя та діяльності Богдана Хмельницького.
13. Визначте суспільно-політичне підґрунття розвитку української історичної думки у XVIIIст.
14. Проаналізуйте суспільно-політичні умови та розвиток української історичної думки в другій половині XVIII ст. – першій третині XIX ст.
15. Дайте характеристику початку антикварної та археографічної діяльності, проаналізуйте перші спроби документалізації української історії.
16. Проаналізуйте особливості розвитку історичних знань в західноукраїнських землях у другій половині XVIII – першій третині XIX ст.
17. Охарактеризуйте особливості розвитку західноукраїнської історичної думки середини та другої половини XIX ст.
18. Визначте, у чому полягав вплив Української національно-демократичної революції 1917-1921 рр. на розвиток історичної науки.
19. Проаналізуйте процес утворення мережі українських еміграційних наукових установ та їх діяльність.
20. Розкрийте зміст наукової схеми історії України М. Грушевського як нової моделі історичного розвитку східнослов'янських народів.

Питання III з блоку питань III

21. Проаналізуйте організаційну структуру науково-дослідних установ марксистського спрямування, охарактеризуйте діяльність М. Яворницького як керівника марксистського напрямку.
22. Визначте особливості радянської історичної науки в західноукраїнських землях (1939-1941рр.), порівняйте з аналогічними процесами в УСРР/УРСР в 1920-1930-ті рр.
23. Охарактеризуйте діяльність Інституту історії АН УРСР. Проаналізуйте науковий доробок Н. Полонської-Василенко, О. Оглоблина, М. Петровського.
24. Проаналізуйте процес відновлення діяльності історичних установ в УРСР та в діаспорі, охарактеризуйте стан української історичної думки в умовах агонії сталінізму.
25. Розкрийте значення хрущовської «відлиги» та критики культу особи Й. Сталіна для розвитку історичних досліджень з історії України в УРСР.
26. Охарактеризуйте кризу історичної науки в Україні в 1980-х – 1990-х рр., проаналізуйте організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки в незалежній Україні.
27. Розкрийте процес наближення до європейських стандартів підготовки кадрів вищої історичної освіти, визначте його проблеми та перспективи.
28. Проаналізуйте процес методичної та методологічної переорієнтації пострадянських

істориків України, дайте аргументовану оцінку роботі над створенням наукової історії України.

29. Оцініть роботу сучасних українських істориків над опрацюванням дискусійних проблем вітчизняної історії.
30. Охарактеризуйте співпрацю українських пострадянських істориків з істориками української діаспори щодо дослідження історії України.